

Орябок

Tetrastes bonasia (Linnaeus, 1758)

Тип: Хордові. Chordata

Клас: Птахи. Aves

Ряд: Куродібні. Galliformes

Родина: Тетерукові. Tetraonidae

Один з 2-х (за деякими джерелами, один з 3-х) видів роду; єдиний вид роду в Україні

Природоохоронний статус виду:

Вразливий

Ареал виду та його поширення в Україні:

Охоплює лісову смугу Європи і Азії. У Зх. та Центральній Європі трапляється у гірських лісах Альп, Родоп, Арден, Шварцвальду. В Україні поширений у Поліссі, Розточчі, Карпатах та подекуди на пн. лісостепової смуги.

Чисельність і причини її зміни:

На початку 1970 рр. в Україні нараховано близько 38—42 тис., у 2007 р. - 22,5 тис. ос. (за неповними даними). Зниження чисельності зумовлюють: трансформація біотопів існування внаслідок лісогосподарської та інших видів діяльності, браконьєрство, чинник непокою, особливо у період гніздування.

Особливості біології та наукове значення:

Осілий вид. Заселяє ліси різного типу, проте перевагу віддає деревостанам, у яких переважають береза, ялина, вільха з густим підліском та добре зволженим ґрунтом. Миногам. Токує у квітні—травні. Кладка з 3—14 яєць. Насиджування 21—23 доби. Пташенята стають дорослими через 1,5 місяця. Живиться: весною і влітку - зелені частини рослин, квіти, насіння, а також комахи та інші безхребетні; у кінці літа та восени - ягоди; зимою - сережки, бруньки та кінцеві пагони листяних дерев і кущів.

Морфологічні ознаки:

Розміри дорослих птахів: маса - 350—500 г довжина тіла - 350—370 мм, розмах крил - 480—540 мм. Самець зверху сірий з чорно-бурими і рудими поперечними смугами. На голові "чуб", над оком червона "брова". Підборіддя і горло чорні, облямовані білою смугою. Воло, груди й черево білуваті з бурими плямами. У самки немає чорної плями на горлі, загальний тон оперення значно рудіший, ніж у самця.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони:

Занесено до Додатку III Бернської конвенції. Слід проводити біотехнічні заходи з поліпшення кормових та захисних властивостей угідь, обмежити антропогенний вплив на біотопи поширення виду, регулювати чисельність ворогів, налагодити штучне розведення з наступною інтродукцією у природне середовище.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах:

Накопичено досвід зі штучного розведення у Росії, Німеччині, Польщі, Швеції тощо.

Господарське та комерційне значення:

В минулому мисливський вид.